

NUO ANTIGONĖS IKI BARBOROS RADVILAITĖS

**METODINĖ MEDŽIAGA 9-10 (I-II GIMNAZIJOS)
KLASIŲ KONCENTRE DIRBANTIEMS LIETUVIŲ
KALBOS IR LITERATŪROS MOKYTOJAMS**

Projektą „Nuo Antigonės iki Barboros Radvilaitės“ finansavo Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Projektas skirtas stiprinti 9-10 (I-II gimnazijos) klasių konkcentre dirbančių lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų kompetencijas įgyvendinant atnaujintas bendrąsias programas.

Projektą įgyvendino Lietuvos kalbų pedagogų asociacija, projekto partneris – Valstybės institucijų kalbų centras.

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

**Kritinis santykis su tekstu ir kūrinio
interpretacijų įvairovė: Sofoklio „Antigonės“
ir Aischilo „Prikaltojo Prometėjo“
lyginamoji analizė bei interpretacija,
10 (II gimnazijos) klasė**

Lektorė Onutė Baumilienė

2022 11 24

TURINYS

Dievas Dionisas teatro globėjas.....	3
Antikinės komedijos bruožai.....	4
Antikinės tragedijos atsiradimas.....	5
Tragedijos paskirtis.....	6
Garsiausi senovės graikų dramaturgai.....	7
Aischilas tragedijos tėvas	8
Graikų tragedijos struktūra.....	12
Aischilo <i>Prikaltojo Prometėjo</i> fragmentai ir klausimai.....	14
Dvi <i>Prikaltojo Prometėjo</i> interpretavimo kryptys.....	20
Prometėjiška asmenybė.....	23
Filosofo A. Maceinos prometėjiškumo samprata.....	24
Tekstų lyginimo užduotys.....	25
Sofoklis teatro atnaujintojas.....	28
Kalokagatijos idealas.....	33
Moralė ir tiesa sofistų bei Sokrato filosofijoje.....	35
Sofoklio <i>Antigonės</i> fragmentai ir klausimai.....	36
Sofolio <i>Antigonė</i> : išvados.....	40
<i>Prikaltojo Prometėjo</i> ir <i>Antigonės</i> lyginimas.....	43
Naudota literatūra.....	44

DIEVAS DIONISAS TEATRO GLOBĖJAS

Dionisas. Didžiosios dionisijos – trijų tragikų varžybos. Varžybų dovana – ožiukas?

Graikų dievo Dioniso kaukė

Šaltinis:

<https://greekcitytimes.com/2020/09/14/a-2400-year-old-mask-of-greek-god-dionysus-found-in-turkey/>

SATYRAI – OŽIŲ DAINŲ
ATLIKĖJAI, DIONISO
PALYDOVAI

Šaltinis:

<https://www.gmbinder.com/share/-L6-UhHorci pHnHtE4pD>

ANTIKNĖS KOMEDIJOS BRUOŽAI

ANTIKNĖ KOMEDIJA	KLAUSIMAI MOKINIMS
☐ V a. prieš Kr. graikų komedija tampa kultūros dalimi (ypač Atėnuose). Komedijos rodomos per visas šventes. Dievas Dionisas yra komedijos meno globėjas.	Kas rodo, kad komedija tapo svarbi?
☐ Komedija kilo iš požiūrio, jog žmogų reikia išjuokti tam, kad šis pasitaisytų, kad jo gyvenimas vėliau pakryptų tinkama linkme.	Kodėl žmogų būtina išjuokti?
☐ Senovės graikai išjuokė dabartį, miesto realijas (pvz., politikus, valdžią, inteligentus). Kuo buvo svarbesnis žmogus, tuo labiau buvo iš jo juokiamasi. Įprasta juoktis iš dievų ar deivių.	Iš ko juokėsi senovės graikai?
☐ Už komedijų pastatymus mokėjo turtingi piliečiai (choregai). Jie samdydavo aktorius, choro dalyvius (12-15 žmonių).	Kas buvo graikų komedijų prodiuseriai?
☐ Komedijoje būtinios juokingos scenos, pvz., muštynės, gaudynės ir pan. Komedijų aktoriai išsiskirdavo ypač juokingais kostiumais. Komedijos veiksmas buvo tiesiogiai kreipiamasi į žiūrovus.	Kokie būtinis komedijų bruožai?

ANTIKNĖS TRAGEDIJOS ATSIKIRADIMAS

ANTIKNĖ TRAGEDIJA	KLAUSIMAI MOKINIAMS
<p>☐ V a. prieš Kr. graikų tragedija tampa kultūros dalimi (ypač Atėnuose). Kadangi iki mūsų laikų nieko neišliko, tragedija prasideda nuo Aischilo (nors buvo tragikų ir iki Aischilo).</p> <p>☐ „Tragedija“ – „ožių daina“; susijusi su religija, su dievu Dionisu – jis globoja tragedijos meną.</p> <p>☐ Aristotelio „Poetikoje“ aiškinama, kad atsirado iš visų svarbiausių žanrų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iš Homero herojinių epų; 2) iš satyrinių dramų; 3) Iš choro, skirto Dioniso garbei, t. y. iš ditirambo; <div style="text-align: center; margin: 10px 0;"> </div> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>korifėjas (antikinės dramos choro vadovas)</p> </div> <div style="margin: 0 20px;"> </div> <div style="text-align: center;"> <p>iš choro ir korifėjo dialogo gimė tragedija.</p> </div> </div> <p>☐ „Tai nesusiję su Dionisu“, - taip buvo apibūdinama nevykusi tragedija.</p>	<p>Kas rodo tragedijos svarbumą?</p> <p>Su kuo susijusi tragedija?</p> <p>Iš kokių žanrų atsirado tragedija?</p> <p>Kas rodo, kad tragediją graikai laikė svarbiausiu žanru?</p> <p>Kaip apibūdinama nevykusi tragedija?</p>

TRAGEDIJOS PASKIRTIS

Kodėl tragedija neturi kelti ašarų?

444 m per. Kr. tragedijos „Mileto užkariavimas“ pasirodymas baigiasi uždraudimu ir bauda autoriui – kam pravirkdė žiūrovus.

- ❑ Tragedijos tikslas – moralinis apsivalymas (pasak Aristotelio, **kātarsis**), bet ne gaudinimas.
- ❑ Pagrindinė graikų tragedijos tema – pasaulio dvilypumas.

Mileto teatras (dab. Turkijoje)

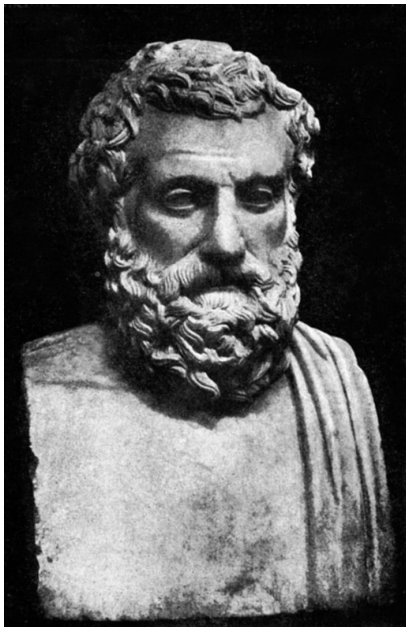
Šaltinis:

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4e/MiletusTheatre6August2005.JPG>

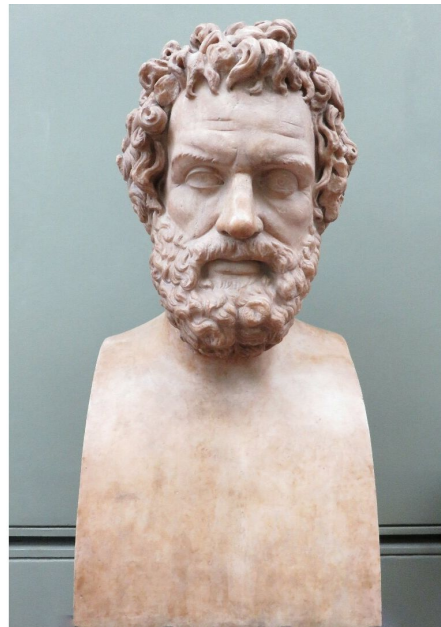
GARSIAUSI SENOVĖS GRAIKŲ DRAMATURGAI

Ar kada nors trys didžiausi graikų dramaturgai: Aischilas, Sofoklis ir Euripidas, buvo susitikę?

- ❑ Realiai visi trys nebuvo susitikę, tačiau simbolinis susitikimas įvyko. 480 metais, kai po Salaminų mūšio į Atėnus įžygiavo graikų nugalėtojų armija, kurioje buvo **Aischilas**, šlovintojų chore giedojo 16-metis **Sofoklis**, būsimas tragikas, ir tais pačiais 480 metais gimė dramaturgas **Euripidas**.

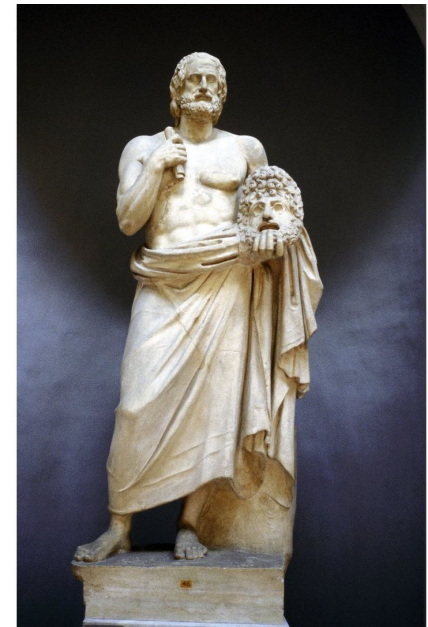

Aischilas

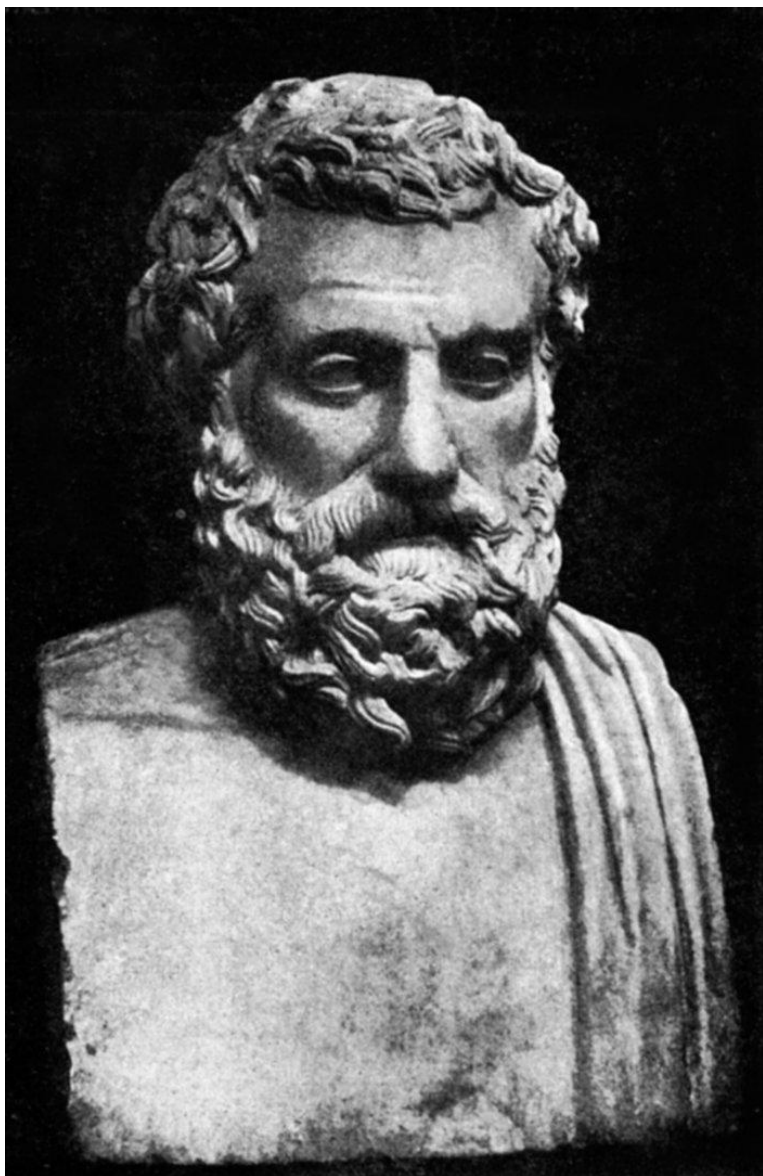

Sofoklis

Šaltinis: VLE

Euripidas

AISCHILAS

TRAGEDIJOS TĖVAS

(525 per. Kr. – 456 per. Kr.)

Karys, graikų-persų karų dalyvis.
Dramaturgas: sukūrė apie 100 dramų.

Išliko 7 dramos.

Dalyvavo 28 dramaturgų varžybose,
laimėjo 13 kartų.

□ **Kaip
maratonas
susijęs su
graikų
dramaturg
u Aischilu?**

Londono maratonas

Šaltinis:

<https://www.15min.lt/sportas/naujiena/lengvoji-atletika/startuoja-londono-maratonas-sustiprinta-a-psauga-juodos-apyrankes-ir-tylos-minute-133-328084>

AISCHILO EPITAFIJA PAČIAM SAU

Euforiono sūnaus Aischilo Atėniečio kaulus

Uždengia turtinga grūdų Sicilijos žemė.

Jo narsą atsimena Maratono laukas ir

Ilgaplaukių persų gentis, pažinusi jį mūšyje.

❑ KLAUSIMAI MOKINIAMS

Kokius faktus sužinote iš epitafijos?

Kokia vertybė Aischilui svarbiausia?

Ką Aischilas apie save epitafijoje nutyli? Kaip manote, kodėl?

AISCHILAS DRAMATURGAS

- ❑ **Jam įtaką darė visuomenės įvykiai:**

tironijos virtimas demokratija;

graikų pergalės kare.

- ❑ Jis tikėjo **pasaulio harmonija, įstatymų teisingumu**. Tai **pagrindinės Aischilo kūrybos temos**.

- ❑ **Darė įtaką Homeras**, ypač jo puošni kalba. Tačiau Homero dievams svetima žmonių moralė, Homero pasaulyje daug chaoso, kuriame viešpatauja žmogaus heroizmas. Aischilo dievai įkūnija įstatymus, tvarką (iki mūsų laikų neišlikusioje dramoje Prometėjas ir Dzeusas randa kompromisą).

- ❑ **Aischilas – tragedijos tėvas** (Aristotelis). Jis suteikė graikų tragedijai klasikinę formą.

GRAIKŲ TRAGEDIJOS STRUKTŪRA

PROLÒGAS – įvadinė tragedijos dalis iki choro pasirodymo.

PĀRODAS – pirmoji giesmė, kurią choras gieda išeidamas į orkestrą.

EPEISÒDIJAS – dialoginė dalis.

STĀSIMAS – choro partija tarp dviejų epeisodijų. Ją choras gieda stovėdamas orkestroje.

KÒMAS – lyrinis choro ir veikėjų duetas (skausmo ir skundo giesmė).

EKSÒDAS – baigiamoji tragedijos dalis, giesmė, kurią gieda choras išeidamas iš orchestros.

STROFÀ – pirma trinarės choro partijos dalis. Paskui strofą eina tokios pat struktūros **ANTISTROFÀ** ir skirtingos metrinės sistemos **EPÒDAS**.

AISCHILO TRAGEDIJA *PRIKALTASIS PROMETĒJAS*

TRAGEDIJOS SCHEMA

PROLOGAS→PARODAS→PIRMAS STASIMAS→ANTRAS STASIMAS

PROLOGAS

PARODAS

PIRMAS STASIMAS

ANTRAS STASIMAS

1. PROLOGAS

Tolimosios Skitijos kalnai. Hefaistas, Galia ir Prievarta veda Prometėją ir rengiasi prikalti jį prie uolos

<p>HEFAISTAS</p> <p>Bet ar išdrįsiu aš sau giminingą dievą! Čia smurtu prirakint prie audringos uolos? O vis dėlto tatai turėsiu aš išdrįsti... <...> Nes juk didžiai sunku nepaisyt tėvo žodžių. <...> Tave prieš savo norą nenorom prikalsiu... <...> Vaitosi nuolatos ir aimanuosi karčiai, Bet veltui: Dzeuso nepalengiama širdis — Kiekvienas juk nuožmus, naujai pagrobęs valdžią. <...> Verkiu dėl tavo skausmo, vargše Prometėjau.</p>	<p>❑ KLAUSIMAI MOKINIAMS</p> <p>Kokios dvejonės kamuoja Hefaistą? Kodėl?</p> <p>Ką Hefaistas jaučia Prometėjui?</p>
<p>PROMETĖJAS</p> <p>Mat dovanas žmonėms Suteikęs, šį likimą, vargšas, užsitraukiau. Pavogęs iš dangaus ir nendrėje paslėpęs, Aš atnešiau žmonėms ugnies šaltinį slaptą, Kuris visų menų išmokė mirtinguosius Ir naudą didelę jiems atnešė drauge. Už tokias tad kaltes kenčiu aš šitą bausmę, Po atviru dangum prikaltas prie uolos.</p>	<p>Kokį nusikaltimą padarė Prometėjas?</p> <p>Kaip jis jaučiasi?</p>

2. PARODAS. **KLAUSIMAS MOKINIAMS. Kokias mintis išsako Prometėjas, Okeanas, choras?**

PROMETĖJAS

Pagalbos susilaukęs, nori gi dabar
Tokiom žiauriom bausmėm už visa atmokėt!
Mat tokia jau liga visi tironai serga:
Pasitikėjimo neturi nė draugams.
Ko klausiate mane, dabar paaiškint noriu:
Dėl ko taip neteisingai baudžia jis mane.
Kai atsisėdo jis į savo tėvo sostą,
Tuoju dievams pradėjo dovanas dalyti
Ir šitaip jis tvirtai pastatė savo valdžią.
Tačiau visai nepaisė vargšų mirtingųjų:
Jis troško ištisai jų gentį sunaikinti
Ir kitą giminę visai naujai sukurti.
Tam nesipriešino, mane išskyrus, niekas.
Aš vienas išdrįsau išlaisvint mirtinguosius,
Kad nenužengtų jie, sutriuškinti, pas Hadą.
Ir tik dėl to mane kamuoja šitos kančios,
Skausmingos iškentėti, o regėti gaudžios.
Žmonių gailėdamasis, gailesčio patsai
Iš nieko nesulaukiau. Žiauriai kankinuos,
Ir šitas vaizdas Dzeusui neatneš garbės. <...>
Laisva, laisva valia esu aš nusikaltęs.

CHORAS

O juk vairuotojai nauji
Olimpą valdo: Dzeusas neteisėtai,
Naujus įstatymus įvedęs, viešpatauja... <...>
Nors ir drąsus tu esi, ir nelaimių kartybėj
Niekam nenori nė kiek nusileist,
Vis dėlto tavo kalba per laisva. <...>
Už ką
Kankina jis tave taip žiauriai ir gėdingai? <...>
Tasai krūtinėj turi širdį geležinę
Ar iš akmens tasai nutekintas yra,
Kurs nesipiktintų dėl tavo šių kančių.

OKEANAS

<...> nepažįstu nė vieno,
Kurį gerbčiau daugiau už tave. <...>
Esi nenuolankus, nepasiduodi vargui,
Prie šių vargų gal nori susilaukt naujų?
Pasinaudok geriau pamokymu manuoju:
Prieš akstį nesispirk. <...>
Protingam naudingiau protingam neatrodyt.

akstlīs , ~iēs m. (4) žem. 1. duriamasis ginklas, iešmas. 2. smailus pagaliukas, kartelė: Suverk mėsą ant ~iēs ir pakabink. 3. smailus daiktas, dyglis: Arklys ~imį koją pasidūrė (DLKŽ)

3. PIRMAS STASIMAS

PROMETĖJAS

Aš ne žmonėms prikišti apie tai kalbėsiu,
Bet to, ką jiems daviau, išaiškint noriu naudą.
Juk jie žiūrėdami anksčiau žiūrėjo veltui,
Taip pat klausydami jie nieko negirdėjo.
Per ilgą laiką jie kaip sapno vien šešėliai
Daiktų gausybėje nebuvo susivokę.
Jie plytinių namų statyti nemokėjo,
Po saule stovinčių, dailidės menas buvo
Jiems svetimas visai. Jie po žeme gyveno
Kaip judrios skruzdėlės, tamsių urvų gelmėj.
Jiems trūko tikro ženklo, kad atskirt mokėtų
Pavasari gėlėtą nuo žiemos ar vaisių
Turtingo rudenio; nesąmoningai viską
Darydavo, kol aš išaiškinau žvaigždynų
Jiems užtekėjimą ir slaptą nuskendimą.
Taip pat skaičiavimą, visų menų puikiausią,
Ir raidžių sąryšį jiems tasyk išradau.
Aš jiems padovanojau atmintį darbingą,
Tą mūsų motiną, kuri sukūrė viską.
Uždėjau pirmas pavalkus aš gyvuliams,
Į jungą įkinkiau juos, kad savaisiais kūnais
Jie pavaduotų žmones prie sunkių darbų.
Paklusnų atvedžiau aš prie vežimo žirgą
Lyg papuošalą kokį turto prabangos.

Ir niekas, be manęs, jūreiviams neišrado
Vežėčių linasparnių, klaidžiojančių jūroj.
Tokių štai reikmenų mirtingiems suradau.
Bet, nelaimingas aš, jau pristigau gudrybės,
Kad išsilaisvinčiau iš vargo pats dabar. <...>
Štai kas svarbiausia bus: anksčiau susirgę žmonės
Negaudavo pagalbos – vaisto neturėjo
Suvalgyt ar išgert, ar vien tiktai patepti.
Be vaistų džiūdavo, kol aš parodžiau jiems,
Kaip reikia gydyklus gaivinančius maišyti,
Kad nuvaikytų nuo savęs visas ligas.
Aš nustačiau žmonėms daug būdų pranašauti. <...>
Ir tai ne viskas dar. Kas pasakyt galėtų,
Kad žemės gelmėse atradęs prieš mane
Ir geležį, ir varį, auksą ir sidabrą –
Tiek daug slaptų gėrybių, taip žmonėms naudingų?
Žinau tikrai, kad nieks. Nebent plepys – melagis.
Žodžiu, suglaudus viską, viena atsimink:
Visų menų išmokė žmones Prometėjas.

❑ KLAUSIMAI MOKINIAMS

Kokios ugnies prasmės?

Kaip Prometėjas pakeitė žmones?

CHORAS

Raudu aš, Prometėjau,

Tavo liūdno likimo. <...>

Negailestingas Dzeusas valdo

Pagal įstatymus savus...

<...> gyventojai visi

Užjaučia tavo graudulingas,

Pasibaisėtinas kančias...

4. ANTRAS STASIMAS

<p>CHORAS</p> <p><...> Dzeuso nepabūgęs, Tu sumanei patsai Per daug, o Prometėjau, Išaukštint mirtinguosius. <...> Pagalvok, koksai nedėkingumas, O bičiuli, už visas malones! Pasakyk, kokios iš trumpaamžių Paramos sulaukei ar pagalbos. <...> Niekad Dzeuso sukurtos darnos Nepranoks sprendimai trumpaamžių! <...></p> <p>IJO</p> <p><i>Ijo beprotė su karvės ragais ant kaktos</i></p> <p>Ir vėl mane tas pats gylis kankina... <...> Jisai mane, iš pragaro išnėręs, Vis persekioja nuolat nelaimingą, Ir alkana smiltynuose pajūrio Klajoju aš be atvangos, be tikslo...</p>	<p>PROMETĖJAS</p> <p>Jinai, aistringa meile Uždegus Dzeusui širdį, priversta dabar Be paliovos bėgioti, nes Hera nekenčia jos.</p> <p>IJO</p> <p>Atvykau, o varge, šuoliais alkana Bėgdama nuo Heros nuoskaudų piktų, Jos rūščių sprendimų žiauriai iškankinta. Vargas man, ar rastum iš nelaimingųjų Tokį, kurs kentėtų lygiai su manim? Pasakyk man aiškiai, kas manęs dar laukia. Ką kentėt turėsiu? Priemonę parodyk, Nuo ligos šios vaistą, jei žinai tik tokį! O, patark merginai, klaidžiojančiai vargšei! <...> O tu, išganyką visiems žmonėms atnešęs, Drąsusis Prometėjau, čia dėl ko kenti? <...> Atleisk man: prie uolos kas prikėlė tave?</p> <p>PROMETĖJAS</p> <p>Ranka Hefaisto, o sprendimas – Dzeuso.</p>
--	---

❑ KLAUSIMAI MOKINIMAS. Kuo Prometėjas ir Ijo panašūs ir kuo skiriasi? Ką gieda choras?

4. ANTRAS STASIMAS (tęsinys)

<p>PROMETĖJAS O ko bijosiu aš, jei mirti man nelemta?</p> <p>HERMIS Nurodyt jungtuves tau liepia mano tėvas, Kurios, kaip tu giries, pašalins jį nuo sosto. <...> O juk į šitokių skaudžių nelaimių uostą Tik per puikybę savo tu esi patekęs.</p> <p>(Hermis sako, jog už paslapties neatskleidimą gresia erelio, kapojančio kepenis, antpuoliai.)</p>	<p>PROMETĖJAS Aš savo nelemties į tavąją vergystę, Geraį įsidėmėk, neišmainyčiau niekad. Nes aš greičiau vergausiu kad ir šitai uolai, Nei būsiu pasiuntiniu ištikimu Dzeuso. <...> O tu dar neišmokai būti išmintingas. <...> Apsimastyk ir ryžkis; niekad nemanyk, Kad būti išdidžiam geriau negu protingam.</p> <p>CHORAS Mums rodos, Hermis sako tau teisybę. Jis ragina tave, puikybės atsisakius, Protingos išminties geriau pasiieškoti. Jo paklausyk. Nes gėda klysti išmintingam.</p>
---	--

❑ KLAUSIMAI MOKINIAMS

Kas toks Hermis? Ko jis nori iš Prometėjo? Kieno vardu jis kalba?

Charakterizuokite Prometėją.

Kieno pusėje choras?

TRAGEDIJOS *PRIKALTASIS PROMETĖJAS* PABAIGA

Griaudžiant perkūnui, skyla uola, ir Prometėjas prasmenga žemėn

Šaltinis:

https://www.reddit.com/r/mildlyinteresting/comments/3e3egw/rock_split_in_half/

INTERPRETAVIMO KRYPTYS

Aischilo tragediją „Prikaltasis Prometėjas“ gali interpretuoti įvairiai.

- ❑ Pirmoji interpretavimo kryptis – Prometėjas maištininkas.
- ❑ Antroji interpretavimo kryptis – Prometėjas titanas, Prometėjas chaoso dalis.

PROMETĖJAS MAIŠTININKAS

- ❑ **Prometėjo vaizdavimas iki Aischilo.** Hesiodas „Teogonijoje“ vaizduoja Prometėją vagiantį ugnį dėl įdomumo; čia nematome pasiaukojančios asmenybės.
- ❑ **Aischilo Prometėjas (pirma interpretacijos kryptis).** Aischilas tragedijoje „Prikaltasis Prometėjas“ parodo kitokį Prometėją – kaip maištininką ir kaip chaoso atstovą, nutolusį nuo tvarkos.
Prometėjas – nemirtingas, todėl kančia tęsis ilgai; be to, jis mato ateitį (vardo reikšmė „matantis“).
Ugnis – civilizacijos simbolis; kultūra – tai, kas sukurta žmogaus (mokslas, tikėjimas, filosofija ir pan.).
- ❑ **UŽDUOTYS MOKINIAMS. Perskaityti pirmo stasimo fragmentą ir išsiaiškinti ugnies prasmes.**
Dzeusas tragedijoje nepasirodo, bet veikia jam atstovaujantys veikėjai: Galia, Valdžia, Hermis.
Dzeuso aukos – Prometėjas ir Ijo.
Pas prikaltąjį Prometėją ateina nimfos, dievai ir įkalbinėja pasiduoti.
- ❑ **KLAUSIMAS MOKINIAMS. Kokia choro pozicija dėl Prometėjo visos tragedijos metu?**
Tragedijos pabaigoje regime kosminę katastrofą – žemė prasiveria ir Prometėjas prasmenga.
- ❑ **IŠVADOS:**
Tirono charakteristika: 1) tironas trokšta, kad žmonės gyventų tamsoje – taip lengviau valdyti; 2) tironas sunaikina tuos, kurie atvedė jį į valdžią; 3) tirono valdžia stengiasi sunaikinti iškilias asmenybes, kad jos pasiduotų imtų tarnauti valdžiai; 4) tironas nėra visagalis.
Prometėjas – maištininkas prieš tironiją. Jis ironiškas (remarkos), išdidus, nepalenkiamas.

PROMETĖJAS TITANAS, PROMETĖJAS CHAOSO DALIS. CHAOSO IR KOSMOSO SUSIDŪRIMAS

- ❑ **Aischilo tragedija „Prikaltasis Prometėjas“ yra neišlikusios iki mūsų dienų trilogijos dalis.** Platonas liudija, kad trilogijos paskutinėje dalyje vaizduojama, kaip Prometėjas ir Dzeusas randa kompromisą.
- ❑ **Prometėjas atstovauja Chaosui.** Prometėjas yra titanas, senosios kartos dievas, jis atstovauja chtoniškajam pasauliui – tam pačiam, iš kurio kilo, pvz., gorgonės. Tai chaoso pasaulis, kuriame nėra žmogiškos moralės, žmonių įstatymų.
- ❑ **Homero ir Aischilo dievai.** Homero ir Aischilo dievai skirtingi. Homero dievai atstovauja chaosui, t. y. jiems nebūdinga žmonių moralė – jų pasaulis gyvuoja pagal savas taisykles. Aischilo dievai kitokie. Dzeusas atstovauja tvarkai, įstatymams, protui, logikai, t. y. Kosmosui.
- ❑ **Ugnies dviprasmybė.** Ugnis suteikia civilizacijos pamatus, tačiau ji neišmoko, kaip su ja elgtis – Prometėjas duoda ugnį, bet neišmoko, kaip atsakingai ugnimi naudotis.
- ❑ **UŽDUOTIS MOKINIAMS. Pasamprotaukite, kokie civilizacijos privalumai ir trūkumai, pavojai. Ko reikia, kad civilizacija gyvuotų?**

PROMETĖJIŠKA ASMENYBĖ

- ❑ **Prometėjišką asmenybę galima apibūdinti dvejopai:**
- ❑ **Pasiaukojimas dėl kitų.** Viena vertus, tai asmenybė, pasiaukojusi dėl žmonių gerovės. Toks V. Šekspyro Hamletas; tokių asmenybių aptinkame J. Biliūno kūryboje (Petras Banys apysakoje „Liūdna pasaka“, drąsuoliai iš alegorijos laimės žiburys).
- ❑ **Dieviškumo siekimas.** Arba, kita vertus, tai žmogus, norintis prilygti dievams. Anot filosofo A. Macenos, prometėjiškumas „visų pirma yra realios žmogiškosios didybės teigimas“. Tai J. V. Gėtės Faustas, A. Mickevičiaus Konradas, Dž Bairono Kainas. Maceina teigia: „...prometėjiškas žmogus konflikto su Dievu neišvengia ir jo net nevengia. <...> Tapimas dievu yra prometėjiškų pastangų tikslas.“

FILOSOFO ANTANO MACEINOS PROMETĖJIŠKUMO SAMPRATA

*Aischilo tragedija „Prikaltasis Prometėjas“ paprastai yra laikoma tikraja prometėjiškosios dvasios išraiška. Šitoji tragedija yra ne kas kita kaip meniškasis apdirbimas seno graikų mito, vaizduojančio dievų grumtynes už valdžią Olimpe ir iš grumtynių kylančią Prometėjo tragiką. Aischilas prometėjiškosios idėjos nesugalvojo. Jis ją paėmė iš graikų dvasios, suteikdamas jai tik literatūrinę, meninę formą. Pati prometėjiškoji idėja graikuose buvo gyva dar toli prieš Aischilą. Ji yra gyva apskritai žmonijoje. Kaip ne viena graikų tauta turėjo prometėjiškų pasakojimų, taip lygiai ne vienas Aischilas juos panaudojo literatūros kūriniuose. Amžinas prometėjiškas žmogaus savęs teigimas yra radęs literatūroje nemažą vietos, ir prometėjiškoji idėja ne vieno rašytojo net buvo stipriau išreikšta negu Aischilo. **Žmogaus palinkimas savęs teigimu sukilti prieš Kūrėją buvo gyvas visų laikų sąmonėje, ir visų laikų literatūros meno genijai žmogaus ir Dievo konfliktu yra žavėjęsi.***

TEKSTŲ LYGINIMO UŽDUOTIS

- ❑ **KLAUSIMAS MOKINIAMS.** A. Maceina tarp Prometėjo ir Fausto pastebi tokį skirtumą: „Prometėjas <...> Aischilo tragedijoje yra vaizduojamas kaip artimo meilės, kaip žmonių meilės herojus. <...> Faustas, norėdamas žinoti, iš sykiu imasi juodosios magijos priemonių, o paskui susideda su Mefistofeliu, vadinasi, ne absoliučiai pasitiki savo jėgomis.“ O kas sieja Prometėją ir Faustą? Kodėl Faustas prometėjiška asmenybė?

FAUSTAS

Svarūs mokslo vaisiai –
Ir filosofijos vingrybes gliaudau,
Ir medicinos moksluose, ir teisėj,
Deja, net teologijoje susigaudau;
Tiek sukaupiau savy, tačiau
Likau kvailys kaip ir anksčiau.
Esu magistras, daktaro traktatą
Sukurpęs, jau veik dešimt metų
Vedžiodamas už nosies studentus
Bet kaip juos mokau ko paklius,
Ir pats matau, kad nieko mums žinot neskirta!
Vien ši mintis sugniaužia širdį.
Žinau, protu man niekad neprilygo... <...>

FAUSTAS

Viršuj – dangus, žemai – mūša bangų.
Palikęs naktį, dieną vyčiaus!
Graži svajonė! Pasvajot šaunu,
Deja, mes esam gimę be sparnų
Galingam amžinybės skrydžiui. <...>

MEFISTOFELIS

Aš čia tarnausiu tau ištikimai
Ir tavo norus vykdysiu be išimčių,
Tačiau kai susitiksime tenai,
Turėsi atsilygint tuo pačiu.

FAUSTAS

Menkai terūpi man, kas bus tenai –
Lai iš pasaulio lieka pelenai...

TEKSTŲ LYGINIMO UŽDUOTIS

❑ KLAUSIMAS MOKINIAMS. Kodėl Adomo Mickevičiaus poemos „Vėlinės“ personažą Konradą galime vadinti prometėjiška asmenybe?

KONRADAS Virtuozas aš! Aš ištiesiu rankas, Lig aukštojo dangaus aš ištiesiu rankas Ir, ant žvaigždžių pirštus išmiklintus uždėjęs, Tarytum stikline armonika griežėjas, Aš groju himnus dausose, Suku žvaigždes sava dvasia. Paleidau dangumi garsų aš milijoną – Tai aš juos pagimdžiau, žinau kiekvieną toną, Sujungiu juos, padalinu Ir į vaivorykštes, ir į strofas pinu. Žaibus, perkūnijas garsais padabinu. Aš pakeliu rankas, ir danguje sustoja Tos žvaigždės, kuriomis virtuozo pirštai groja.	Dainuoju pats balsu didžiu – Lyg viesulą dainas girdžiu: Jos širdyse žmonių vaitoja, Lyg vėtra staugia debesų, Kartoja amžiai jas visi. Kokie keisti garsai – ir skamba, ir liepsnoja, Jie ausyse ir akyse – Taip vėjo amžiną skridimą Aš pamatau debesyse, O išgirstu pagal švilpimą. Tokia daina dievų verta! Kaip visata ji sutverta. Tokia daina – jėga, veiklumas, Tokia daina – nemirtingumas! Nemirtingumą aš jaučiu ir jį kuriu – Ką, dieve, tu gali daugiau, nei aš turiu?
---	--

TEKSTŲ LYGINIMO UŽDUOTIS

❑ UŽDUOTYS MOKINIAMS. Palyginkite Aischilo Prometėją ir Babelio bokšto statytojus. Pastarieji, anot filosofo A. Maceinos, prometėjiškos asmenybės. Ar sutinkate su šiuo požiūriu? Kodėl?

Babelio bokštas

¹ Visa žemė turėjo vieną kalbą ir tuos pačius žodžius. ² Kai žmonės kėlėsi iš rytų, jie rado slėnį Šinaro krašte ir ten įsikūrė. ³ Vieni kitiems sakė: „Eime, pasidirbkime plytų ir jas išdekime“. – Vietoj akmenų jie naudojo plytas, o vietoj kalkių – bitumą. ⁴ „Eime, – jie sakė, – pasistatykime miestą ir bokštą su dangų siekiančia viršūne ir pasidarykime sau vardą, kad nebūtume išblaškyti po visą žemės veidą“.

⁵ O VIEŠPATS nužengė pamatyti miesto ir bokšto, kurį mirtingieji buvo pastatę. ⁶ Ir VIEŠPATS tarė: „Štai! Jie yra viena tauta ir visi kalba ta pačia kalba. Tai yra tik jų užsimanymų pradžia! Ką tik jie užsimos daryti, nieko nebus jiems negalimo! ⁷ Eime, nuženkite ir sumaišykite jų kalbą, kad nebesuprastų, ką sako vienas kitam“. ⁸ Taip tat VIEŠPATS išsklaidė juos iš ten visur po žemės veidą, ir jie metė statę miestą. ⁹ Todėl jis buvo pavadintas Babeliu, nes ten VIEŠPATS sumaišė visos žemės kalbą ir iš ten VIEŠPATS išsklaidė juos po visą žemės veidą. (*Šaltinis: Senasis Testamentas*)

SOFOKLIS TEATRO ATNAUJINTOJAS

(497 per. Kr. – 406 per. Kr.)

Šaltinis:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/19/Sophocles_puskin.jpg

SOFOKLIS TEATRO ATNAUJINTOJAS

- ❑ **Sofoklis.** Gimė kilmingoje ir turtingoje šeimoje, gavo gerą išsilavinimą. Aktyviai dalyvavo Atėnų valstybės gyvenime, ėjo diplomato, stratego, teisėkūros komisijos nario, žynio pareigas.
- ❑ **Sofoklio tragedijos.** Sukūrė 123 tragedijas, žinoma 114, išliko iki šių dienų 7. Dramų varžybose pergalę pelnė 24 kartus, nė karto negavo trečiosios vietos. Aristotelio nuomone, visų laikų geriausia tragedija – Sofoklio „Karalius Oidipas“.
- ❑ **Sofoklis graikų tragedijos atnaujintojas.** Sofoklio naujovės teatre. Sofoklis pateikė teatro naujovių:
 - 1) atsisakė vieno motyvo susietų dramų trilogijos formos ir dramaturgų varžyboms parašydavo tris nesusijusių siužetų tragedijas; 2) tragedijose vienu metu pasirodo ne du, kaip anksčiau, bet trys veikėjai; 3) choro dalyvių skaičius nuo 12 padidėjo iki 15; 4) Sofoklio dramose atsirado merginų, iki jo tokių personažų graikų dramose buvo reta; 5) jo iniciatyva atsirado pieštų dekoracijų.

Šaltinis: VLE

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*. IŠTOBULINTAS DIALOGAS

ISMENĖ

O, nelaiminga! Kaip baisu man dėl tavęs.

ANTIGONĖ

Nebūgštauk dėl manęs. Pati savęs žiūrėk.

ISMENĖ

Nors niekam šio sumanymo nesisakyk,
Laikyki paslapy. Tylėkime abi.

ANTIGONĖ

O ne! Sakyk! Tylėdama užtrauksi sau
Pagiežos dar daugiau, nei skelbdama visiems.

ISMENĖ

Karšta širdis tau ten, kur stingsta ji kitiems.

ANTIGONĖ

Aš pasišvėsiu tam, ką liepia pareiga.

ISMENĖ

Jei tu valiosi. Sieki nepasiekiamą.

ANTIGONĖ

Jei nevaliosiu — krisiu nepalūžusi.

UŽDUOTYS MOKINIAMS:

- ❑ Naudodamiesi savo asmenine patirtimi, sukurkite dialogą, kuriame palaipsniui ryškėtų auganti įtampa, atsiskleistų personažų skirtingumas.
- ❑ Su klasės draugu perskaitykite dialogą vaidmenimis.
- ❑ Aptarkite dialogą: kas pasisekė, ką reikėtų tobulinti.

shutterstock.com • 1975482461

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*. PERIPETIJŲ MENAS

Įtvirtinamas peripetijų metodas (nors jį vartojo jau Homeras), t. y. perėjimas nuo gero prie blogo.

Peripetijos – staigūs pasikeitimai, netikėtos komplikacijos, sudėtingos aplinkybės. (TTŽ)

UŽDUOTIS MOKINIAMS. Suraskite tragedijoje „Antigonė“ peripetijų pavyzdžių.

<https://www.abigailadamsinstitute.org/sophocles-antigone>

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*. SIUŽETO UNIVERSALUMAS, AKTUALUMAS

- ❑ SVARBIAUSIOS TEMOS: atsakomybė, laisvė.
- ❑ SVARBIAUSIA PROBLEMA: pasirinkimas.
- ❑ SVARBIAUSI KONFLIKTAI: žmogaus ir likimo, žmogaus ir valdžios.

KALOKAGATIJOS IDEALAS

- ❑ **Kalokagatija** („geras“ ir „gražus“) įkūnija vidaus ir išorės harmoniją. Sofoklio gyvenimas, graikams atrodė, atitiko kalokagatijos idealą. Graikai Sofoklį vadino dievų numylėtiniu. Gražus, stiprus, geros sveikatos, rašė puikias eiles, grojo kitara.
- ❑ **Periklio valdymo laikai.** Sofoklis gyveno politiko Periklio laikais – tuo metu Atėnai išgyveno aukso amžių. Atėnuose klestėjo demokratija. Periklis draugauja ne tik su Sofokliu, bet ir su skulptoriumi Fidiju, istoriku Herodotu. Periklis įkūnija karalių Oidipą to paties pavadinimo Sofoklio tragedijoje.
- ❑ **Sofoklio pagerbimas.** Dar gyvam dramaturgui Dioniso teatre Atėnuose buvo pastatytas bronzinis paminklas (graikų supratimu, tai labai didelė pagarba).

Akropolis Periklio laikais

Šaltinis: <https://shimanovskadm.ru/lt/priroda/kratkoe-opisanie-ob-afinskom-akropole-afinskii-akropol-i.html>

MORALĖ IR TIESA

SOFISTŲ IR SOKRATO FILOSOFIJOJE

- ❑ **Filosofai sofistai.** Jie padaro išvadą: nieko visiškai negalima pažinti – nėra objektyvios tiesios (reliatyvizmo įtvirtinimas). Tuomet visos vertybės kelia abejonių. Moralė ir tradicijos – ar duota iš prigimties, ar sugalvota žmonių? Pavyzdžiui, sofistas Gorgijus teigė, kad viskas teisinga, kas naudinga. Kyla klausimų: ar yra tiesa? Ar egzistuoja moralė?
- ❑ **UŽDUOTIS MOKINIAMS. Moralė, pasak sofistų, sukurta žmonių. Ar pritariate tokiam požiūriui?**
- ❑ **Sokratas.** Sofistams nepritarė Sokratas. Sokratas teigė: tiesa ir moralė egzistuoja, nors pasaulis iki galo nepažinus. Moralė ir tiesa – dieviškumo apraiškos žmogaus esybėje.
- ❑ **UŽDUOTIS MOKINIAMS. Katras požiūris: sofistų ar Sokrato, kalbant apie moralę ir tiesą jums artimesnis? Kodėl?**

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*

Filosofui Hegeliui ši tragedija buvo pati tobuliausia.

ANTIGONĖ

Ismene, mylimoji mano seserie!
Ar tu žinai, kad mūs Edipo negandais,
Kol būsim gyvos, Dzeusas plakti nenustos?
Nei sielvartų jokių, nei skausmo nebėra,
Nei gėdos, nešlovės ar nedalios tokios,
Kurių dar mes abi nebūtume regėję.
Ir šiandien visas miestas kalba, kad šaukliams
Valdovas liepė vėl paskelbt įsakymą.
Girdėjai tu ką nors, ar nieko nežinai,
Kokių nelaimių broliams atnešė vaidai?

(Tragedijos pradžia)

❑ UŽDUOTYS MOKINIAMS.

Prisiminkite mitą apie Oidipą (Edipą). Apie kokių Edipo negandų kalba Antigonė? Kaip ji ir jos sesuo Ismenė susijusi su Edipu?

Apie kieno brolius kalba Antigonė? Kas jiems atsitiko?

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*

ANTIGONĖ

Ne Dzeusas tą įstatymą paskelbė man.
Ne Teisingumas, kurs su požemių dievais
Gyvena, duodamas įstatymus žmonėms.
Įsakymo gi tavo nelaikau aš taip
Galingu, jog, mirtingas, menkas būdamas,
Pranoktų nerašytą amžiną dievų
Įstatymą, kuris ne šiandien ir ne vakar
Mums duotas ir kurio pradžios nežino niekas.
Todėl tavęs nepaisiau, nebijodama
Žmogaus rūstybės, kad nereiktų prieš dievus
Man atsakyt, nes mirti juk reikės, ar ne,
Nors nuosprendžio tu nepaskelbtum. Betgi jei
Prieš laiką gausiu mirt – laikysiu laime sau.
Vienuos varguos kaip aš gyvenantis žmogus
Ar gali nelaikyti laime sau mirties?
Likimo tokio susilaukti man, tikėk,
Nėra skaudu. Bet jeigu savo motinos
Sūnaus negyvo būčiau nepalaidojus –
Skaudžiau už mirtį būtų.

(Antigonės žodžiai Kreontui)

❑ UŽDUOTYS MOKINIMAS.

Perskaitykite tekstą.

Remdamiesi tekstu, sugalvokite 5-8 klausimus.

Pasikeiskite su draugu klausimais ir parašykite atsakymus.

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*

PIRMAS STASIMAS CHORAS I Strofa Daug nuostabių daiktų pasauly, Bet nuostabiausias jų – Žmogus. Jūron pilkojon leidžias jis, Kaukiančių vėtrų nepaisydamas, Kai bangos šniokščia ir šoka Lig padangių aukštų. Ir deivių jis vyriausią, Žemę, Nuovargio niekad nejaučiančią, vargina, Metai iš metų grąžydamas žambri, Arklio sau pasijungęs veislę. I antistrofa Ir lengvasparnių paukščių pulką Prisivilioja sau klastom Ir Žvėrių veisles visokias, Ir gyvūnus gelmių juodų Tinklais, kietai numegztaisiais, Gaudo gudrus žmogus. Sutramdo jis laukinį žvėrį, Papūstakartį, kalnais kopinėjantį, Sprandą po jungu palenkia jis arkliui Ir kalnų nejaukintam jaučiui.	II strofa Balsu ir kaip vėjas lakiom Mintim jis išmoko skrajot Ir būti bendrijos nariu, jis moka Gintis nuo šalto speigo Ir čaižių lietaus strėlių. Laimės vaikas, Nelaimei jis kelią iš anksto Pastoja. Tik vieno Hado Išvengti jis bejėgis, Nors vaistų prieš sunkias ligas Prigalvojo. II antistrofa Gudrumas nepaprastas jį Pamoko visokių menų Ir lenkia į pikta arba į gera. Krašto papročius gerbi, Priesaikos dievams laikais — Kraštui laimė. Nelaimę gi neša kiekvienas, Pasukęs iš doro kelio. Vietos jam prie židinio Tegu nebus ir tam, kas jį Drįs užtarti.
--	--

❑ UŽDUOTYS MOKINIAMS.

Perskaitykite tekstą, žodyne raskite jums nežinomus žodžius.

Savais žodžiais glaustai parašykite, ką žmogus daro nuostabaus. Kas jam paklūsta?

Ko žmogus negali nugalėti? Atsakykite savais žodžiais, parinkite citatų.

Raskite citatų, įrodančių, kad žmogus elgiasi klastingai, gudriai.

Raskite citatą, bylojančią, jog žmogus gali būti dvilypis – tiek geras, tiek blogas.

Kokiomis vertybėmis reikia remtis, kad būtum savo kraštui laimė? Atsakykite savais žodžiais.

UŽDUOTYS MOKINIAMS

- ❑ Perskaitykite Haimono ir Kreonto – tėvo ir sūnaus – dialogą (žiūrėti į teksto suvokimą) ir atlikite užduotis.
- ❑ Haimonas nepasiekia savo tikslo – neišgelbsti Antigonės, nes karaliaus užsispyrimui ribų nėra. Tačiau iš Haimono kalbos galime pasimokyti argumentavimo meno: jis savo kalbą formuluoja nuo pagyrimų tėvui (1), atsargių įrodinėjimų, kaip svarbu įsiklausyti į kitų nuomonę (2), mėgina priminti Kreontui, kas yra geras valdovas (3), kol galiausiai netenka savitvartos ir pasako argumentą *ad hominem* (4). Argumentas *ad hominem* asmeniškai įžeidžia žmogų (pvz., tu kvailas), šį argumentą pateikia tik labai supykę žmonės.
- ❑ Remdamiesi Haimono argumentavimu, parašykite Antigonės kalbą, skirtą karaliui Kreontui (arba Antigonės – Haimonui, Antigonės – Ismenei), ir ją perskaitykite klasės draugams.

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*: IŠVADOS

PAGRINDINIS *ANTIGONĖS* KONFLIKTAS

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*: IŠVADOS

- ❑ **Prakeikta giminė.** Oidipas / Edipas – žmogus, kuris kaltas be kaltas; jis neturėjo gimti. Antigonė, Ismenė, Polineikas, Eteoklis – Oidipo vaikai.
- ❑ **Skirtingų sferų dievai.** Kreontas ir Antigonė savo kalbose kreipiasi į dievus, tik tie dievai skirtingų sferų: Antigonės – požemio dievai, Kreonto – Dzeusas ir kiti Olimpo dievai.
- ❑ **Antigonė.** Ji gina šeimos vertybes. Ji susigyvenusi su mirtimi; kodėl Antigonė du kartus laidoja savo išdaviką brolių? Gal ji nenori slėptis? Tragiškoji herojė – įvykdo savo ketinimus.
- ❑ **Ismenė.** Labai tikroviškas charakteris, ji nuolat svyruoja. Ji taip pat nebijo mirti – nori mirti kartu su Antigone.
- ❑ **Kreontas.** Jis gina valstybės instituciją. Jis įkūnija valdžią. Jis beveik cituoja Atėnų įstatymą – Atėnuose išdavikai buvo nelaidojami. Tragiškasis herojus – įvykdo savo ketinimus.
- ❑ **Haimonas.** Labai tikroviškas charakteris: mylintis, jautrus, protingas (skaityti Haimono ir Kreonto dialogą).

SOFOKLIO *ANTIGONĖ*: IŠVADOS

- ❑ „Antigonės“ tematika. Kai Sofoklis kūrė tragediją „Antigonė“, jam buvo 50 metų. **Sofoklis kūrinėje apmąsto filosofinius klausimus, kuriuos tuo metu kėlė filosofai.**
- ❑ **Kreontas tironas.** Graikų nuomone, Kreontas padarė siaubingą nusikaltimą – nepalaidoti žmogaus negalima. Kreonui svarbiau valstybė ir žmonių sugalvoti įstatymai. Jis paniekina tradicijas – dievų duotus įstatymus. Jis gina rašytinius įstatymus. Galbūt jis geras valdovas, kad baudžia išdaviką? Deja, Kreonto valdžia remiasi baime ir prievarta: „Ar ne valdovams turi priklausyti šalis?“ Tai tirono požiūris. Ne veltui jis prie Polineiko lavono pastato sargyvinis. O juk Polineikas Kreonto giminaitis. **Kreontas savo subjektyvų požiūrį transliuoja kaip objektyvią tiesą.** Kreontas pražudo Antigonę – jis negali nusileisti moteriškei. Jis pražudo savo sūnaus nuotaką. Kreontas atsipeikėja tik tuomet, kai jau vėlu – nebėra ne tik Antigonės, bet ir jo sūnaus bei žmonos. Išdidusis Kreontas dramos pabaigoje dejuoja: „Nelaimingas aš, / Nedrįstu akių kelti į jus dabar. / Viešpats aš buvau, bet sunki dalis / Šiandien krito man, vargšui, ant galvos.“
- ❑ **Antigonės charakteris.** Ji gina amžinąsias vertybes. Ji elgiasi pagal sąžinę. **Antigonė gina humanistines vertybes: „Ne neapkęsti, o mylėti aš gimiau!“** Antigonė gina nerašytus įstatymus. Ji priešinama ne tik Kreontui, bet ir Ismenei.
- ❑ **Išvados.** Antigonė įkūnija Sokrato filosofijos tiesas, Kreontas įkūnija sofistų tiesas. Taigi, **ši tragedija – tai filosofinių požiūrių konfliktas.**

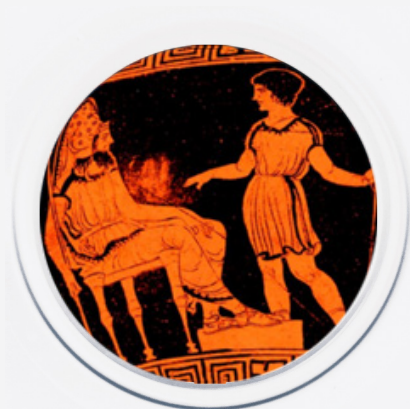
AIŠCHILO IR SOFOKLIO TRAGEDIJŲ LYGINIMAS

PANAŠUMAI	SKIRTUMAI
<ul style="list-style-type: none">☐ Tas pats žanras – tragedija.☐ Pagrindiniai veikėjai – Antigonė ir Prometėjas – kovotojai prieš tironiją.☐ Dzeusas ir Kreontas yra tironai.☐ Tiek Dzeusas, tiek Kreontas gina savo valdžią.☐ Tiek Dzeuso, tiek Kreonto bijo jų valdiniai. Antigonė ir Prometėjas laisva valia, niekieno neverčiami aukojasi dėl savo tiesų, idėjų.	<ul style="list-style-type: none">☐ Aischilo tragedijoje „Prikaltasis Prometėjas“ tironas Dzeusas taip ir nepasirodo, o Sofoklio tragedijoje „Antigonė“ tironas Kreontas pasirodo ir agresyviai gina savo tiesą.☐ Prometėjas gina laisvę, Antigonė šeimos vertybes (tradicijas).☐ Choras, nors gailisi Prometėjo, bet jam nepitaria; choras pritaria Antigonei, ginančiai tradicijas.

☐ **UŽDUOTIS MOKINIAMS. Pabaikite pildyti lentelę.**

NAUDOTA LITERATŪRA

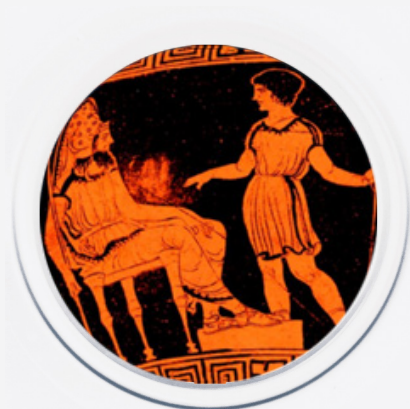
1. Aischilas, *Prikaltasis Prometėjas*, (vert. R. Mironas), kn. „Graikų literatūros chrestomatija“, sud. D. Dilytė, 2008.
2. Aristotelis, *Poetika*, (vert. M. Ročka), kn. „Graikų literatūros chrestomatija“, sud. D. Dilytė, 2008.
3. Gėtė J. V., *Faustas*, (vert. A. A. Jonynas), Vilnius: Tyto alba, 2018.
4. *Lietuvių kalbos ir literatūros užduočių komplektai 7-10 klasėms*, UPC, 2018.
5. Maceina A., *Prometėjizmo problema*, prieiga per internetą:
<http://www.maceina.lt/html/prometejizmoproblema.html>
6. Mickevičius A., Vėlinės, vert. Just. Marcinkevičius, Vilnius: Vaga, 1998.
7. Senasis Testamentas, prieiga per internetą:
8. Sofoklis, *Antigonė*, (vert. A. Dambrauskas), kn. „Graikų literatūros chrestomatija“, sud. D. Dilytė, 2008.
9. Zielinski T., *Senoji graikų religija*, Vilnius: Asveja, 2011.
10. Goldhill s., *Greek Tragedy*, Edited by P. E. Easterling, University of Cambridge, 2006.
11. Mendelsohn J., *Hegel on the ethics of Antigone*, prieiga per internetą:
<https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/voices.uchicago.edu/dist/f/106/files/2015/01/Mendelsohn-Hegel-on-the-ethics-of-Antigone.pdf>
12. Боннар А., „Греческая цивилизация“, т. 1-3, Издательство «Феникс», Ростов-на-Дону, 1994.
13. Иегер В., ПΑΙΔΕΙΑ Воспитание античного грека, т. 1, Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина, Москва, 2001.

Projektą „Nuo Antigonės iki Barboros Radvilaitės“ finansavo Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Projektas skirtas stiprinti 9-10 (I-II gimnazijos) klasių konkurencingumą dirbančių lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų kompetencijas įgyvendinant atnaujintas bendrąsias programas.

Projektą įgyvendino Lietuvos kalbų pedagogų asociacija, projekto partneris – Valstybės institucijų kalbų centras.

Metodinės medžiagos autorė -
lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė
Onutė Baumilienė

Leidinį parengė
Audronė Auškelienė

Valstybės institucijų kalbų centras